

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Zuzany Ďurišovej a členiek senátu JUDr. Margity Fridovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci navrhovateľa: **M, D, IČO: X**, zastúpeného JUDr. **I**, advokátom, **S, X** proti odporcom:
1/ B, s.r.o., S I č. X, X, IČO: X,
2/ J, advokát, **N S, X**, o zaplatenie 84 000 Sk s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou pod sp. zn. 8Cb 47/04, na dovolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. septembra 2005 č. k. 4Cob 45/05-131, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. septembra 2005 č. k. 4Cob 45/05-131 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd vo Vranove nad Topľou rozsudkom zo dňa 19.4.2005 č. k. 8Cb 47/04-97 uložil odporcovi v 1. rade povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 84 000 Sk s 12,5% úrokom z omeškania p.a. od 23.10.2004 do zaplatenia a 32 158 Sk náhrady trov konania. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a vyslovil, že odporca v 2. rade nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľ ako mandant a odporca v 1. rade ako mandatár uzavreli dňa 30.5.1996 mandátnu zmluvu podľa § 566 a nasl. ObZ na dobu určitú do 30.6.2001, predmetom ktorej bol záväzok odporcu zabezpečiť správu majetku navrhovateľa, ktorý bol vymedzený v prílohe č. 1 k zmluve. Dňa 27.12.2000 uzavrel navrhovateľ v zastúpení odporcom v 1. rade ako mandant s odporcom v 2. rade ako mandatárom mandátnu zmluvu, ktorou sa mandatár zaviazal poskytovať právne služby pri správe majetku navrhovateľa. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú od 2.1.2001 do 30.6.2001 s dohodnutou mesačnou odmenou 14 000 Sk, ktorá bola odporcovi v 2. rade vyplatená z účtu navrhovateľa v celkovej výške 84 000 Sk, a ktorú žiada navrhovateľ vrátiť, a to od odporcu v 1. rade z dôvodu porušenia povinnosti z mandátnej zmluvy z 24.3.1993 a alternatívne od odporcu v 2. rade z dôvodu neplatnosti zmluvy o poskytovaní právnej pomoci pre rozpor s dobrými mravmi. Súd ako predbežnú otázku skúmal, či vo väzbe na mandátnu zmluvu z 30.5.1996 mandátnu zmluvu zo dňa 27.12.2000 uzavrel ako mandant navrhovateľ v zastúpení odporcom v 1. rade alebo priamo odporca v 1. rade a dospel k záveru, že táto zmluva nezaväzuje navrhovateľa na zaplatenie odmeny odporcovi v 2. rade za poskytovanie právnych služieb vo výške 14 000 Sk mesačne. Zmluvu bol oprávnený uzavrieť vo svojom mene odporca v 1. rade, keď to považoval za potrebné pri zariaďovaní záležitostí pre navrhovateľa, ale odmenu mohol hradiť iba z výnosu zo spravovaného majetku. Z toho súd vyvodil, že odporca v 1. rade vyplatením odmeny z prostriedkov navrhovateľa porušil povinnosť z mandátnej zmluvy uzavretej s navrhovateľom, pretože jej ustanovenia ho k tomu neoprávňovali. S odkazom na ustanovenia § 373, § 378 a § 379 ObZ je preto povinný nahradiť navrhovateľovi škodu vo výške neoprávnene vyplatenej sumy 84 000 Sk, a to spolu s úrokmi z omeškania podľa § 369 v spojení s § 502 ObZ (v znení účinnom v čase vzniku omeškania) v uplatnenej výške od 23.10.2003 do zaplatenia. Vo vzťahu k odporcovi v 2. rade žalobu zamietol z dôvodu, že mandátna zmluva z 27.12.2000 nebola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, ktorý by mal za následok jej neplatnosť. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu proti odporcovi v 1. rade a úspešnému odporcovi v 2. rade ich náhradu nepriznal, pretože si trovy neuplatnil.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu v 1. rade rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu proti odporcovi v 1. rade zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť mu 4200 Sk náhrady trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa síce dospel k správne mu záveru, že poskytovanie právnych služieb pri správe majetku navrhovateľa malo byť hrazené z finančných prostriedkov odporcu v 1. rade, ktoré získal od navrhovateľa za obstarávanie činností pri správe jeho majetku vo výške 7% z ročných výnosov zo spravovaného majetku, ale neprihliadol na skutočnosť, že uzavretie mandátnej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci navrhovateľ dodatočne schválil vyplácaním odmien zo svojho účtu odporcovi v 2. rade. Príkaz na úhradu odmeny z účtu navrhovateľa spolupodpisoval aj jeho zástupca, čím navrhovateľ prejavil vôľu hradiť odmenu za poskytované právne služby zo svojho účtu, čo znamená vyjadrenie súhlasu s mandátnou zmluvou z 27.12.2000. Chýba tým predpoklad vzniku škody, že poskytovanie právnych služieb bolo v rozpore so záujmami navrhovateľa. Vyplácanie odmeny odporcovi v 2. rade bolo v súlade s mandátnou zmluvou uzavretou na základe plnomocenstva obsiahnutého v mandátnej zmluve z roku 1996 medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému odporcovi v 1. rade priznal ich náhradu proti navrhovateľovi.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ dovolanie s návrhom, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil podľa § 241 ods. 2 písm. c/ OSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na obsah mandátnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom ako mandantom a odporcom v 1. rade ako mandatárom dňa 30.5.1996, podľa ktorej mal mandatár zabezpečovať správu špecifikovaného majetku navrhovateľa, pričom na obstaranie vymedzených záležitostí mandanta mu bola na právne úkony s tým spojené udelená plná moc (čl. V zmluvy). Dňa 27.12.2000 uzavrel odporca v 1. rade v zastúpení navrhovateľa a odporcom v 2. rade mandátnu zmluvu o poskytovaní právnych služieb pri správe majetku navrhovateľa pre mandanta, a to na dobu určitú od 2.1.2001 do 30.6.2001 za odmenu 14 000 Sk mesačne. Navrhovateľ v konaní namietal jej absolútne neplatnosť podľa § 39 OZ pre rozpor

s dobrými mravmi, pretože odporca v 2. rade na základe tejto zmluvy poskytoval právne služby pre odporcu v 1. rade. Uzavretím tejto zmluvy sa odporca v 1. rade snažil obísť ustanovenie o fixnej odplate za správu majetku navrhovateľa, čím zneužil postavenie mandátára a dosiahol, že odmena odporcu v 2. rade bola vyplácaná nad rámec dohodnutej odplaty vo výške 7% z ročných výnosov zo spravovaného majetku navrhovateľa. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že odporca v 1. rade bol oprávnený uzavrieť s odporcom v 2. rade zmluvu vo vlastnom mene, ale nie v mene navrhovateľa, pretože právny servis mal odporca v 1. rade zabezpečovať z vlastných prostriedkov. Odporca v 1. rade zabezpečoval pre navrhovateľa správu jeho majetku už od roku 1993 na základe zmluvy z 24.3.1993 a až do roku 2000 medzi nimi nebolo sporné, že odmena za právne služby je hradená z odmeny za spravovanie majetku. V mandátnej zmluve z 30.5.1996 nebolo dohodnuté, že odmena za právne služby bude hradená nad rámec dohodnutej odplaty a z následného správania zmluvných strán vyplynulo, že takáto odmena je zahrnutá v odplate z výnosov zo spravovaného majetku. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd mal prihliadnuť aj na obchodné zvyklosti medzi mandantom a mandatárom, resp. na zaužívanú prax pri podpisovaní príkazov na úhradu z účtu navrhovateľa, kedy odporca v 1. rade mu predkladal na podpis jednoduché, resp. hromadné príkazy na úhradu bez doloženia faktúr a faktúrami boli dokladané iba platby nad 25 000 Sk. Navyše, odmena pre odporcu v 2. rade bola odpisovaná z dvoch účtov, a to z účtu č. X dňa 20.3.2001 suma 20 000 Sk, dňa 26.4.2001 suma 20 000 Sk a 16.5.2001 suma 16 000 Sk a z účtu č. X, ktorý bol iba účtom odporcu v 1. rade, bola dňa 25.6.2001 odpísaná suma 28 000 Sk. Za týchto okolností namieta záver odvolacieho súdu, ktorý zo skutočnosti, že príkaz na úhradu podpisoval okrem odporcu v 1. rade aj zástupca navrhovateľa, vyvodil, že tým navrhovateľ odsúhlasil vyplácanie odmien odporcovi v 2. rade. V príkazoch nebol špecifikovaný účel platby, preto už aj z toho dôvodu nemožno podpis navrhovateľa hodnotiť ako dodatočné schválenie mandátnej zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 27.12.2000.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 OSP), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnutý

rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Vychádzal pritom zo skutkového stavu, ako ho zistil súd prvého stupňa a stotožnil sa so zhodným záverom oboch súdov, že podľa mandátnej zmluvy uzavretej 30.5.1996 medzi navrhovateľom ako mandantom a odporcom v 1. rade ako mandatárom, ktorou sa mandatár zaviazal zabezpečovať správu majetku navrhovateľa, špecifikovaného v prílohe č. 1 k zmluve, a to za odplatu vo výške 7% z ročných výnosov zo spravovaného majetku, mala byť z tejto odplaty hradená aj prípadná odplata za právny servis. Rovnako sa stotožňuje so záverom oboch súdov, že mandátna zmluva uzavretá dňa 27.12.2000 na poskytovanie právnej pomoci nie je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Pre posúdenie oprávnenosti žalobou uplatneného nároku treba vyriešiť otázku, či uzavretím tejto mandátnej zmluvy odporcom v 1. rade v mene navrhovateľa odporca v 1. rade prekročil svoje oprávnenie vyplývajúce z mandátnej zmluvy uzavretej s navrhovateľom, a ak áno, aké dôsledky z toho vyplývajú. Podľa názoru dovolacieho súdu, z ktorého zrejme vychádzal aj odvolací súd, odporca v 1. rade uzavretím tejto zmluvy porušil svoju zákonnú povinnosť uskutočňovať svoju činnosť v súlade so záujmami mandanta a dohodnutím odplaty za poskytovanie právnej pomoci nad rámec odplaty vyplývajúcej z jeho zmluvy s navrhovateľom konal nad rozsah oprávnení, ktoré mu udelil mandant, preto z tohto konania zásadne nemôže byť zaviazaný navrhovateľ. Ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce mandátну zmluvu neriešia dôsledky prekročenia oprávnenia mandatárom, preto treba vychádzať zo všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri úprave plnomocenstva, najmä z jeho ustanovenia § 33 a posúdiť, či navrhovateľ ako mandant prekročenie oprávnenia spočívajúce v navýšení odplaty o odmenu za právne služby poskytované odporcom v 2. rade, dodatočne schválil. I keď schválenie nemusí byť výslovné, stačí aj konkludentné, dovolací súd považuje záver odvolacieho súdu o tom, že navrhovateľ toto prekročenie oprávnenia následne schválil tým, že jeho zástupca podpísal odporcom v 1. rade predložený príkaz na úhradu odmeny pre odporcu v 2. rade, prinajmenšom za predčasný, nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní. Z obsahu mandátnej zmluvy z 30.5.1996 je nesporné, že úmyslom navrhovateľa ako mandanta bolo dosiahnuť, aby za spravovanie jeho majetku platil odplatu vo výške 7% z výnosu zo spravovaného majetku. Tento úmysel musel byť známy

aj odporcovi v 1. rade, ktorý ho až do roku 2000 rešpektoval. Zmluva nevyučovala, aby zariad'oval potrebné záležitosti prostredníctvom tretej osoby, ale odmenu za takúto službu mal hrať zo svojej dohodnutej odplaty. Pokiaľ je pravdivé tvrdenie dovolateľa, že jeho zástupca podpísal príkaz na úhradu, kde nebol špecifikovaný účel platby, resp. v jednom prípade bola platba poukázaná z účtu, kde príkaz ani nebol viazaný na podpis navrhovateľa, nemožno z jeho konania bez ďalšieho vyvodiť, že navrhovateľ tým zmenil svoje stanovisko a schvaľuje vyplácanie odmeny za služby, ktoré mu dovtedy boli poskytované v rámci dohodnutej odplaty, nad jej rámec. V tomto smere preto bude potrebné doplniť dokazovanie a v závislosti od výsledku rozhodnúť, či navrhovateľ priznanie odmeny skutočne schválil alebo nie s dôsledkom vzniku práva požadovať náhradu škody spôsobenú konaním mandátára.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 243b ods. 1, 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne odvolací súd aj o náhrade trov dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 22. januára 2008

**JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: